

tið uttan ótta, stress og tómléika.

Heimspekingurin Lessing segði tað soleiðis:

«Stóð Várhara framman fyri mær við tí æviga tilverusannleikanum — í høgru hond og menniskjans æviga stremban eftir sannleikanum — í vinstu hond — fall eg á míni knó og segði: «Harri — gev mær tað tú hevur í vinstu hond.»

Orðini «menning» og «mentan» eru bæði runnin úr tí sama orði: «human» ella «man» — t.v.s. menniskja. Er mentanin urtin, so er menningin gróðurin og tí skilja vit Goethe, tá hann sigur:

«Siðmenning samfelagsins — hin veruliga mentanin — er ein urt, sum hevur sínar rotur í tí skúlastovu, sum bornini sita í, frá tey eru 7 til tey eru 14 ára gomul».

Og eins og urtamaðurin litir at moldini, skuldi samfelagið litið at skúlanum, tí har er gróðarmoldin fyri allari siðmenning — fyri tað sanna, tað góða og tað vakra í heiminum.

Hetta eru hugvekjandi orð í eini tíð, har mátið fyri mentan er talið á rakettum og atomvápnunum á goymslu, talið av bilum og sjónvörpum pr. íbúgv, ella um allir íbúgvarnir hava fingið persónnummar o.s.fr.

Vinnulivið

Eg byrjaði við at siga, at tey londini eru fá í heiminum, ið gjøgnum seinastu 15–20 árin kunnu vísa á sína so stóra og fjølroytta menning av vinnulivinum sum Føroyar. — Helst eru vit síni einasta tjóðin í vesturheiminum har áframt neira enn helmingurin av ølkinum í vinnu starvast nnan tað framleiðandi vinnulivið — t.v.s. innan

Teir báðir vitja básin hjá Fiskirannsóknarstovuni

fiskiskap, landbúnað, iðnað, handverk og tænastuinað (verkstaðir/verksmiðjur.

Vert er at geva gætur, at síðani 1975/76 hevur vinnubólkurin «iðnaður, handverk og tænastuinaður» — ella tað sum vit vanligu kalla IHT-virkir — havt lutfalsliga størri part av samlaðu tjóðarurtøkuni enn fiskiskapur. (I 1970: fiskiskapur 33,7% — IHT-virkir 23,8% av tjóðarurtøkuni. I 1980: fiskiskapur 22,0% — IHT-virkir 25,8%).

I seinasta 10–12 ára skeiði er talið á IHT-virkjum meira enn 3-faldað — úr umleið 220 í 1971/72 til i dag umleið 730.

Føroyski landbúnaðurin hevur sum kunnugt — i mun til aðrar vinnugreinar

— i mong ár ligið á láni, men eisini í hesum øki eru týðilig vend komin í.

Vónandi gevur framsýningin her eina mynd av teimum megnartiltøkum, ið henda vinna hevur avrikað bert tey seinastu 5–6 árin.

Føroyski havbúnaðurin kom seint í gongd — men tá hann endiliga kom, stóðu knappliga umleið 100 mans og feleg í biðirøð fyri at fáa aliloyvisbræv. — Umleið 30 loyvisbræv eru higartil veitt.

Einki er at ivast í, at henda vinna verður at hava alstóran týdning fyri føroyska búskapin í framtíðini. — I Noregi t.d. rokna menn við, at longu um 3–5 ár verður aling av laski, silum og skeljafiski at geva búskaparliga meira av sær enn allar annar fiskiskapur tilsamans.

Ein serligur partur av framsýningini er vígdur Sandoyinni — har sandoyingar sjálvir hava roynt at lýsa menning vinnulivsins fram til i dag og hvat teir meta um framtíðarvínarnar fyri oynna.

Á seinastu Føroya-viku í SMS vóru virðislonirnar fyri hugskotskappingina 1981 handaðar vinnarunum. Fyrsta virðislonin varð tá bytt javnt millum John Smith fyri hansara uppskot i samband við snarkoling/hagreiðing av fiski og Trónda Sørensen fyri hansara «klipslinu». Bæði uppskotini eru við her á framsýningini, men nú meira framkomin. Átlanin er at skipa fyri nýggjari hugskotskapping seinni í ár.

Samljóð

Tað er okkara sannføring, at teknisk og búskaparlig

menning ikki kann skapa eitt umhvørvi/samfelag i samljóði (harmoni) uttan so at henda menning er neyvt knýtt at dygd i siðalagi og list. Hetta hava vit roynt at tikið avleiðingar av m.a. við at sýna fram ymiskar málningar og skurðmyndir við tilknýti til vinnulivið.

Eg skal ikki her koma nærri inn á tær ymisku vinnugreinar og stovnar, ið eru umboðaðar á framsýningini. — Flest allir teirra vera sjálvir at greiða frá virkseminum — antin i serligum fyrilestri ella við egna básin. Annars loyvi eg mær at vísa til skránnu.

So skal eg vegna Føroya Iðnaðarfelag veita eina tókk til allar teir grunnar, stovnar v.fl., ið hava veitt figgarjarlan stuðul til hetta framtak — hesir eru: Figgjarnevndin/landsstyrið Menningargrunnurin Iðnaðargrunnurin Jarðarraðið Norðurlandahúsið Kommunurnar á Sandoyinni

Framsýningin er skipað av einum stýrisbólki, ið hevur havt hesar limir: Guttormur Djurhuus formaður Iðnaðarfelagsins Tórmodur Dahl iðnaðarraðgevi Jórundali arkitekt Gunnar Hoydal formaður i LISA Jan Muller, formaður i blaðmannafelagnum Tróndur Patursson listamaður Janus Kamban listamaður

Jórundali Dali hevur staðið fyri samskipanini av framsýningini og Súsann í Jakupsstovu fyri Sandoyarprojektið. Takk fyri.

Eina hjartans tókk skal eg eisini veita til Norðurlandahúsið við Steen Cold, ið alla tíðina hevur verið okkum ein hollur stuðul. Tað gleðir okkum at Norðurlandahúsið við at læna okkum henda stásiliga bygningin, hevur sýnt, at bygningurin er komin fyri at brúkast og ikki bert til at reypa av.

At enda: Vit ætla við hesari

Føroya-viku ikki at kappast við utlendskar framsýningar hvat víðvikur «show, pop og glitur» — men harafturimóti at kappast i dygd og siðalag.

Vit ætla eisini at skapa størri skilning fyri, at dygd og list eru neyvt knýtt hvørt at øðrum, og at list ikki bert er nakað ið hongur á veggjunum i «finustovu», og i bankunum, men eigur at hava sitt sjálvsagda pláss i vinnulivinum.

Vit ætla at sýna at vit vinnuliga ikki eru eftirbátar.

Men fram um alt hevur endamálið verið at skapa eina Føroya-viku:

— upplýsandi, men ikki serfrøðiliga, — dygdargóða, men ikki fullkomna — álvarsliga, men ikki keðiliga, — stuttliga, men ikki ovurkátá.

Vikan skal geva okkum sjálvsálit — læra okkum samstarv — geva okkum trúna á at vit megna bert vit vilja — kveikja vónina — skapa livsdygd.

Stjórni á virkinum «Brekku» visir ein posa við fiskaflykrum

Tær báðar tekna inni hjá Torbirni